

GD-dierenarts en specialist varkensgezondheid Theo Geudeke:

'Onrust rond het voerstation'

"Wie met dieren fokt, heeft te maken met **verwerpen en opbreken**. De laatste maanden krijgen we bij de GD Veekijker steeds meer vragen binnen over zeugen die verwerpen en dan vooral **halverwege de dracht**. Het betekent grote schade door verliesdagen en het ontnemt je ook nog eens het arbeidsplezier. Eén zeug met bijvoorbeeld 60 verliesdagen, zorgt bij de huidige prijzen al voor een schade van ongeveer €150,-. Een half jaar lang twee verwerpers per week kost dus bijna € 8000,-. Het is voor de GD aanleiding om eens flink in de problematiek te duiken. We kijken of infecties de oorzaak van het verwerpen zijn, maar hebben hiervoor nog weinig bewijzen kunnen vinden. En dus kijken we ook verder. Naar de huisvesting en het management, want in een aantal gevallen is het verwerpen het gevolg van stress. Die zou veroorzaakt kunnen worden in de groepshuisvesting. Steeds meer varkenshouders schakelen hiernaar over, omdat het in Nederland vanaf 2013 verplicht wordt. Op de meeste bedrijven zijn de vruchtbaarheidsresultaten volstrekt vergelijkbaar met systemen met individuele huisvesting, maar de verschillen tussen bedrijven zijn groot. Belangrijke aspecten bij een groepshuisvesting zijn de **manier van voeren** en het **beperken van stress**. Stress als oorzaak van verwerpen is lastig

te bewijzen. Onder proefomstandigheden lukt het nauwelijks om zeugen te laten verwerpen door stress. Toch zijn in de praktijk vele voorbeelden bekend die daar wel op wijzen. Het feit dat in kleine weekgroepen de kans op opbreken groter is dan in grotere, wordt vaak toegeschreven aan het feit dat na vechtpartijen in kleine groepen de verliezende zeug onvoldoende vluchtmogelijkheden heeft. Ook een verkeerde afstelling van bijvoorbeeld voerstations kan hevige stress veroorzaken.

De GD is betrokken geweest bij bedrijven waar deze problemen spelen en heeft inventariserende onderzoeken gedaan. Over het algemeen hebben bedrijven met groepshuisvesting en **voerstations** goede vruchtbaarheidsresultaten. Dat komt doordat de voeding van zeugen individueel gestuurd kan worden, belangrijk bij hoogproductieve zeugen. Daarnaast betekent het gebruik van voerstations meestal dat er sprake is van grote groepen met voldoende uitwijkmogelijkheden. Ook hebben deze bedrijven vaak een strobed, wat gunstig is voor de rust en het beenwerk en dus voor de drachtigheid.

Uit vragen aan de GD-dierenartsen is echter gebleken dat rond de voerstations wel het nodige mis kan gaan. Bijvoorbeeld wanneer ze niet goed zijn afgesteld en er restvoer achterblijft. Zeugen weten dat snel en

gaan op jacht naar dat restvoer. Dit is **niet op te lossen met voorherkenning**, wel door de portiegrootte en het tijdsinterval tussen de porties aan te passen. Een ander voerstationprobleem is het soms slecht sluiten van toegangspoortjes, waardoor meer dan één zeug in het station kan. Of anderzijds toegangspoortjes die te abrupt sluiten waardoor zeugen terugschrikken en de poortjes hard in de flanken van de dieren stoten. Ook storingen aan het computersysteem waardoor zeugen geen voer krijgen, leiden tot onrust. Het gevolg van al deze mankementen is dat dieren vechten om voer, terwijl anderen onzeker zijn of ze wel voer krijgen. Dit resulteert in veel en vaak langdurige stress en dus in verwerpen. Als er sprake is van veel opbrekers in groepshuisvesting met voerstations, dan is het altijd zaak de afstelling te controleren en te kijken of sprake is van (extreme) onrust, bijvoorbeeld bij de start van een nieuwe voercyclus. Daarnaast blijft het advies bij verwerpen: stuur verworpen vruchten en de nageboorten in. Het kan natuurlijk toch een infectieuze oorzaak hebben. "

Met haar monitoringswerkzaamheden waakt de GD over diergezondheid in Nederland. Onder andere via de GD-Veekijker, waar vragen van dierenartsen over bijzondere gevallen binnenkomen. Naast de helpdeskfunctie is GD-Veekijker hét centrale verzamelpunt voor alles rondom diergezondheid. Deze rubriek verhaalt over bijzondere gevallen, speciaal onderzoek en opvallende resultaten die het werk van de monitoring oplevert. Deze actuele informatie draagt bij aan een gezonde varkenshouderij.

